

De regionale duurzaamheidstransitie en de rol van de provincie

HVA – Bestuurskunde/Overheidsmanagement

Leerjaar: 2, semester 1

Introductiepresentatie 5 september 2023

Programma

- Wat doet de provincie?
- Toelichting opdracht
- Gesprek met de opdrachtgever

Wat doet de provincie?

De provincie

Maken en repareren
van wegen, fietspaden,
bruggen, sluizen en
vaarroutes

Beschermen van de natuur

Zorgen dat er genoeg
plek is voor nieuwe
woonwijken

Zorgen dat het water,
de lucht en de grond
schoon blijft

Zorgen dat gebouwen,
forten en molens uit de
geschiedenis niet
instorten

Plekken zoeken voor windmolens en zonnepanelen voor schone energie

Opdracht

Klas 1: De rol van lokale energie coöperaties

Opdrachtgever: Odile Rasch

An aerial photograph of a coastal agricultural landscape. The foreground and middle ground are dominated by a patchwork of green and brown agricultural fields, separated by a network of ditches and a prominent dike on the right side. A single white wind turbine stands in the lower right quadrant. In the background, the sea is visible under a blue sky with scattered white clouds. The text 'Lokaal eigendom bij duurzame opwek op land' is overlaid in white, sans-serif font across the center of the image.

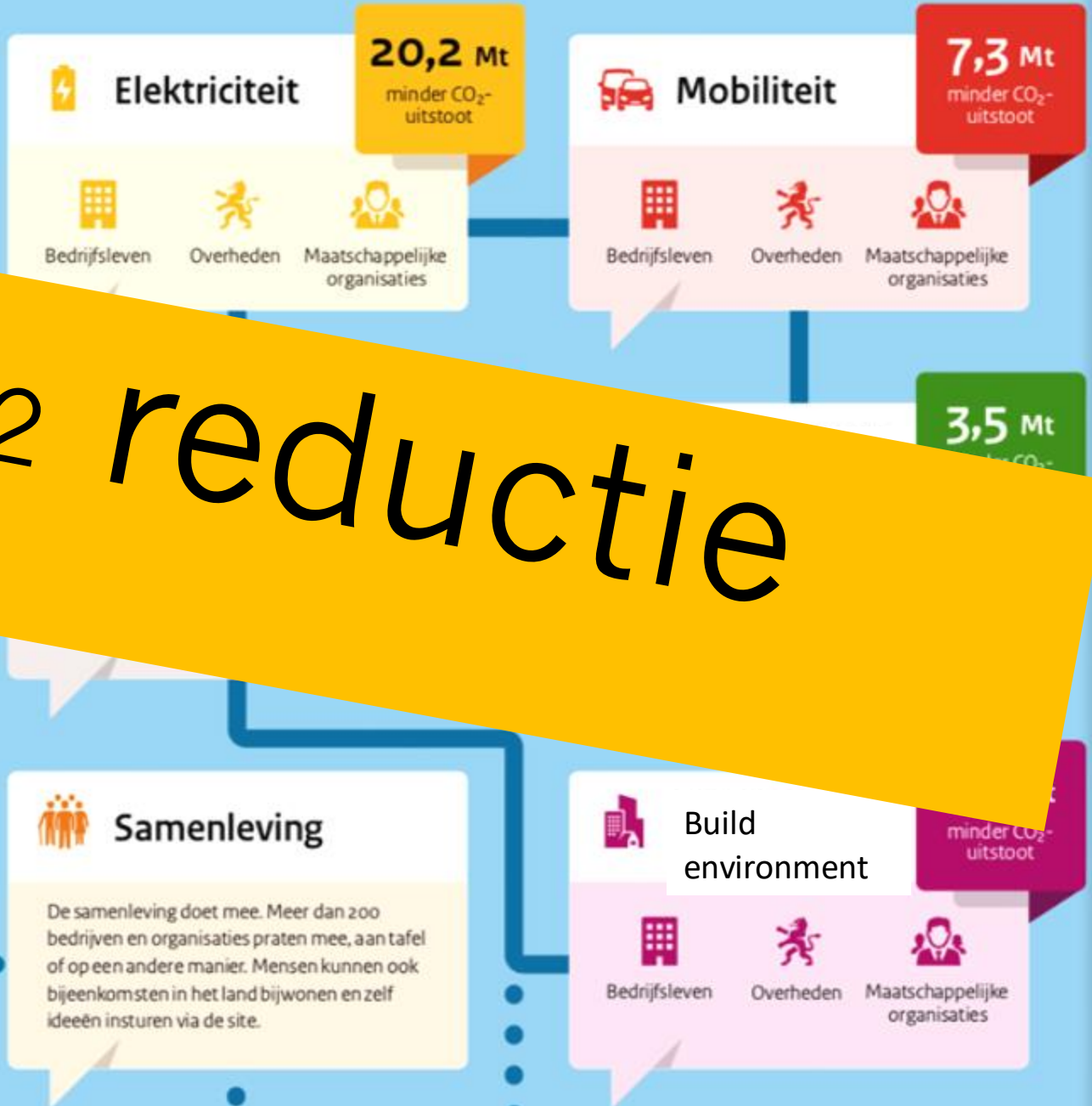
Lokaal eigendom
bij duurzame
opwek op land

Meer dan 100 partijen verlagen de CO₂- uitstoot van Nederland met 49% ten opzichte van 1990 via het

Klimaatbeleid

55% CO₂ reductie
(tov 1990)

30 regio's
die allemaal een
eigen regionale
strategie opstellen:
Een RES

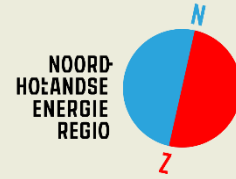

RES Noord-Holland Noord

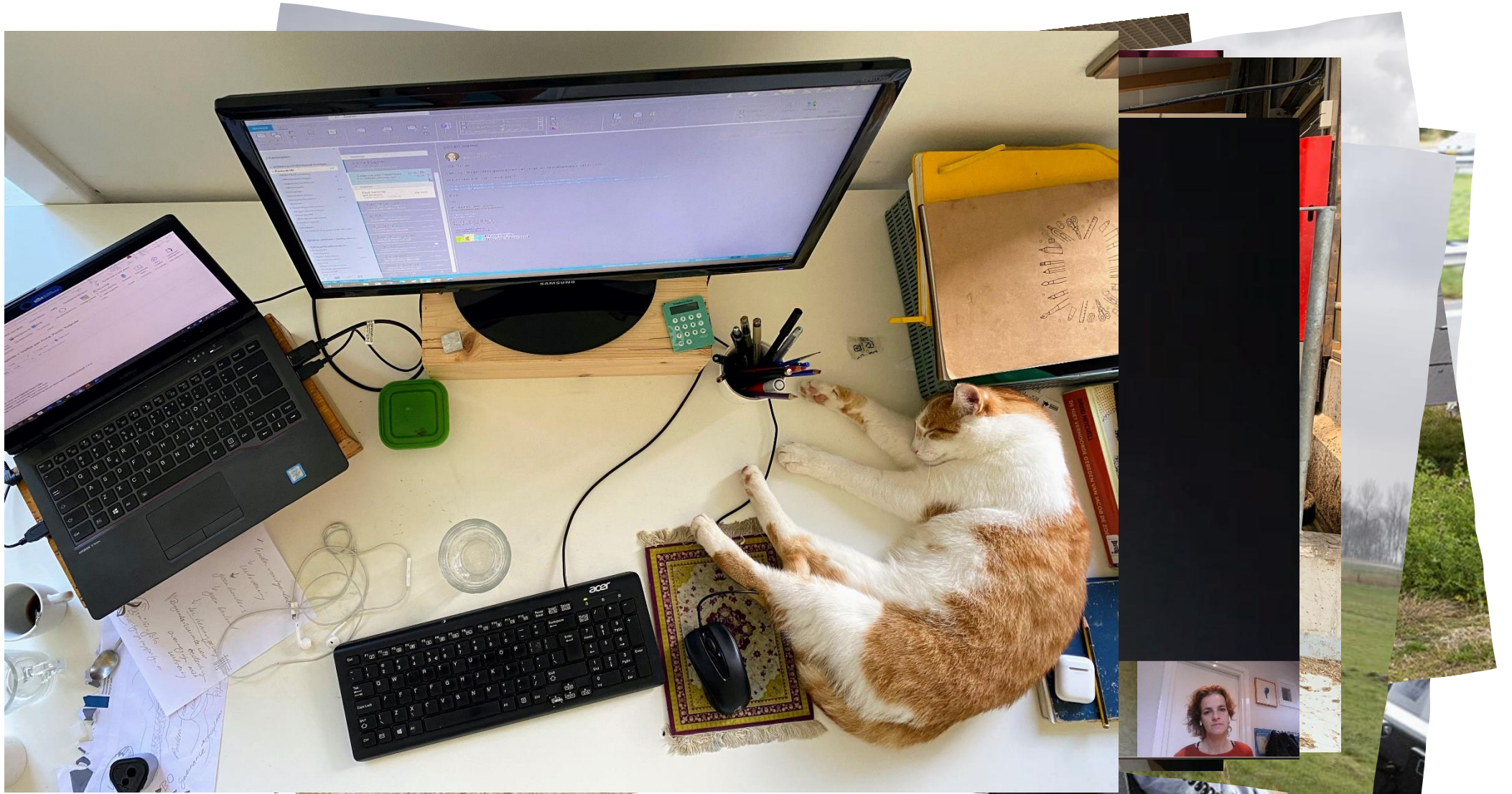
RES Noord-Holland Zuid

In de RES zoeken we samen naar antwoorden voor:

- Het opwekken van **hernieuwbare energie** op land met zon en wind.
- Het **fossiel vrij verwarmen** van de gebouwde omgeving (dus van het aardgas af).

Regionale Energiestrategie 1.0 Noord- en Oost-Noord

Opwekking	GWh 2030	ha
Nieuw 1,5 TWh:		1235 ha
— Zon op daken	11	20 ha
— Zon op geluid-	2	6 ha
— Zon op land	498	1086 ha
— 14 windturbines		4 tur.
Totaal potentiele opwekking (TWh)	1,50	
Bestaande duurzame opwekking (TWh)	2,08	

60 % zon op dak

40 % zon op land

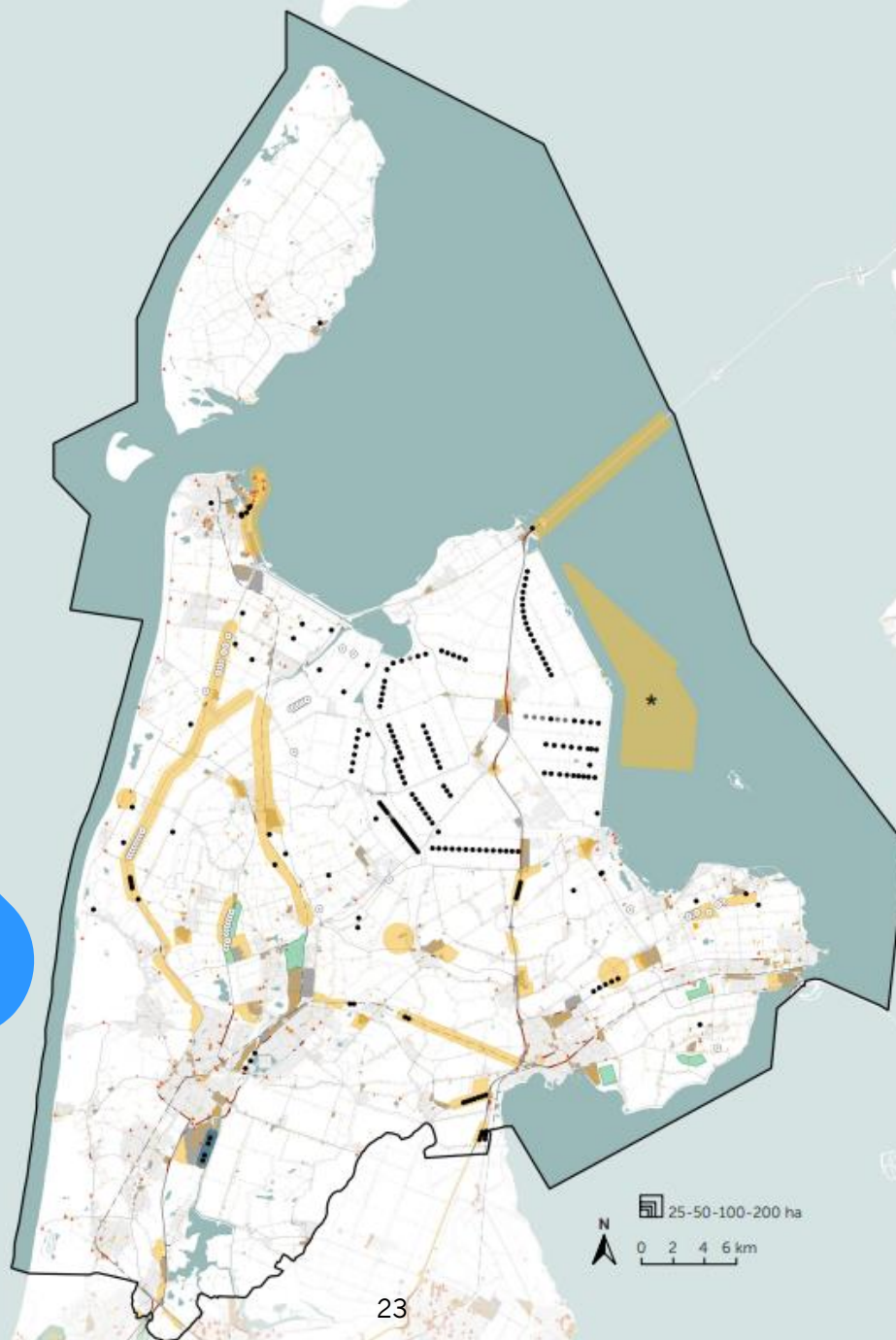
14 windturbines

+ kans zonne-atollen

* De potentiële opbrengst (circa 1,1 TWh) van het zoekgebied Wieringerhoek is niet opgenomen in de tabel. De regio daagt het rijk uit om deze locatie samen te ontwikkelen.

In de online RES-viewer staat de actuele stand van zaken per zoekgebied. Nieuwe initiatieven buiten de zoekgebieden zijn mogelijk.

[RES-viewer](#)

3,6 TWh

duurzame energie in 2030, waarvan 2,1 TWh huidige opwek. Voor de nieuwe opwek is gerekend met:

2485 ha

zonnepanelen op land, daken, parkeerplaatsen en geluidsschermen

Legenda

- Bestaande windturbines
- Mogelijkheid tot repoweren (situatie zomer 2019)
- Geplande windturbines
- Gebouwde omgeving
- Water

Oog voor het landschap

Afstand tot woningen

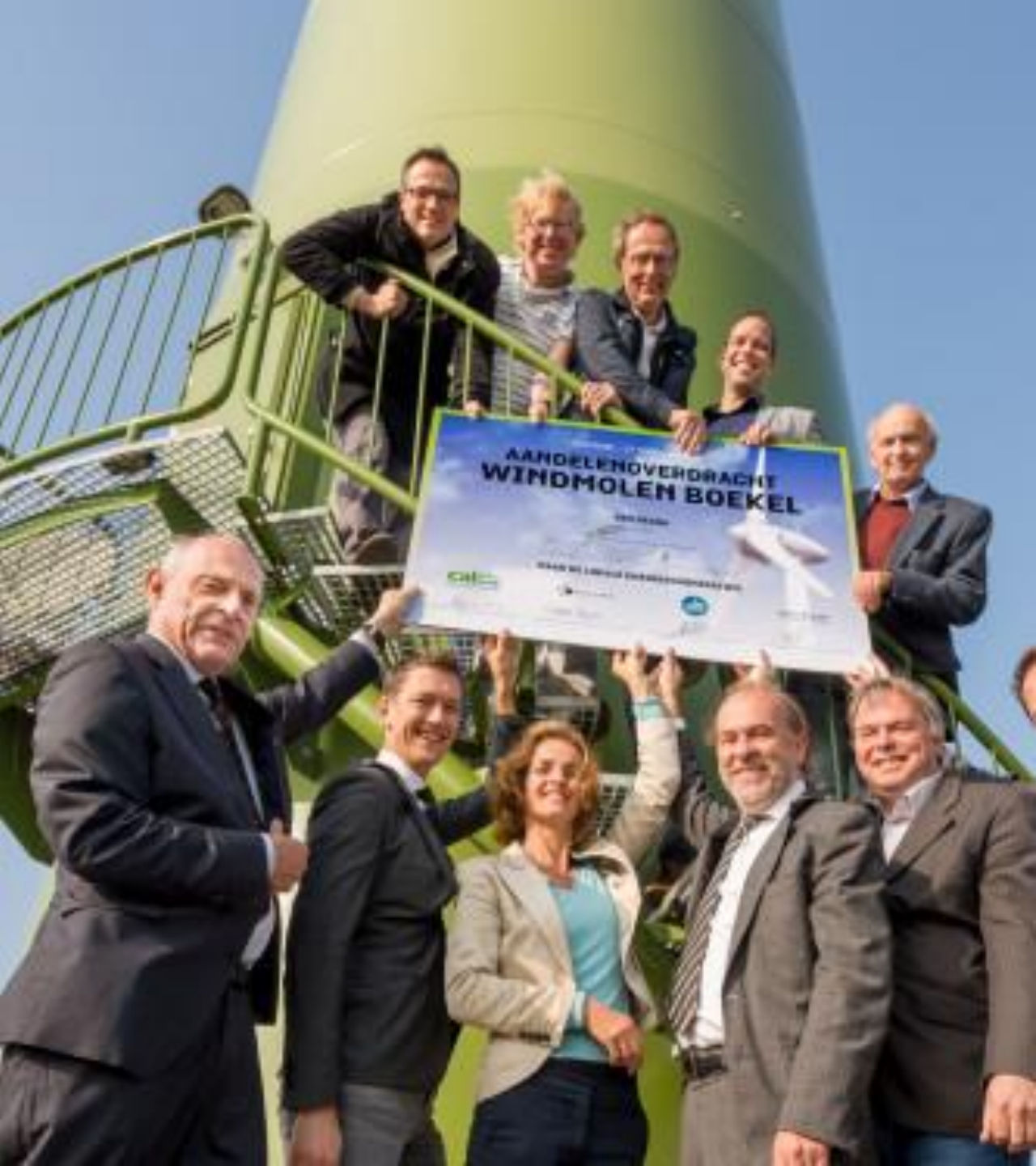

Nieuwe technieken

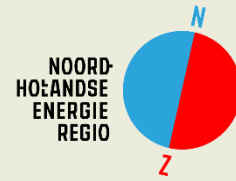
Zon en wind: minimaal 50% lokaal eigendom!

Energiecoöperaties

Als buurt, dorp of stad zelf bepalen hoe je (duurzame) energievoorziening en warmtevoorziening eruitziet en daar gezamenlijk eigenaar van kunnen worden; dat maken lokale energiecoöperaties mogelijk.

Verdiep je in de wereld van de energiecoöperatie

Wat komt er bij kijken om een windturbine draaiend te krijgen of een zonneweide aan te leggen?

- Welke beren kom je als energiecoöperatie tegen op de weg?
- Welke hulp is er al?
- En wat mist er nog?

Wat kan de provincie doen?

Klas 2: Toekomstbestendige woningbouw

Opdrachtgever: Corine Meijer en Sofia van Holsteijn

Urgente opgave woningtekort

Realiseren 184.000 woningen tot en met 2030 in NH, die betaalbaar, bereikbaar en toekomstbestendig moeten zijn

- Masterplan Wonen Provincie NH en afspraken gemaakt met rijk (Woondeals) en regio (Woonakkoorden) > grotere rol en meer regie bij provincie
 - Via Programma OV Knooppunten en gebiedsontwikkelaars Versnelling Woningbouw in gesprek met gemeenten over gebiedsontwikkelingen
 - Naast wegnemen van knelpunten bij realisatie woningbouw ook ambitie om toekomstbestendige woningen te realiseren
- Instrument: Convenant Toekomstbestendige Woningbouw

Toekomstbestendig bouwen: De uitdaging

Opgaven

- Versnelling woningbouw
- Klimaatverandering, gezonde leefomgeving, biodiversiteit

Aanleiding

- Vraag om afspraken vanuit de markt

Doel

- Duurzaam, gelijk speelveld, sneller, goedkoper

Urgentie is groot

- Hoe langer we wachten, hoe groter de **schade** en hoe hoger de **kosten** in de toekomst.

Het instrument: een convenant

Waar gaan de afspraken over?

- Convenant = herenakkoord, set met afspraken tussen partijen die ondertekenen
- Integreren duurzaamheidsambities bij woningbouwprojecten
- Door ondertekening convenant onderschrijven partijen de ambities, minimaal 'brons' niveau (hoger dan wettelijke eis)

✓ www.toekomstbestendigbouwen.nl

Convenant Toekomstbestendige Woningbouw

Voor snellere, duurzamere en betaalbare woningbouw

1 maart 2023

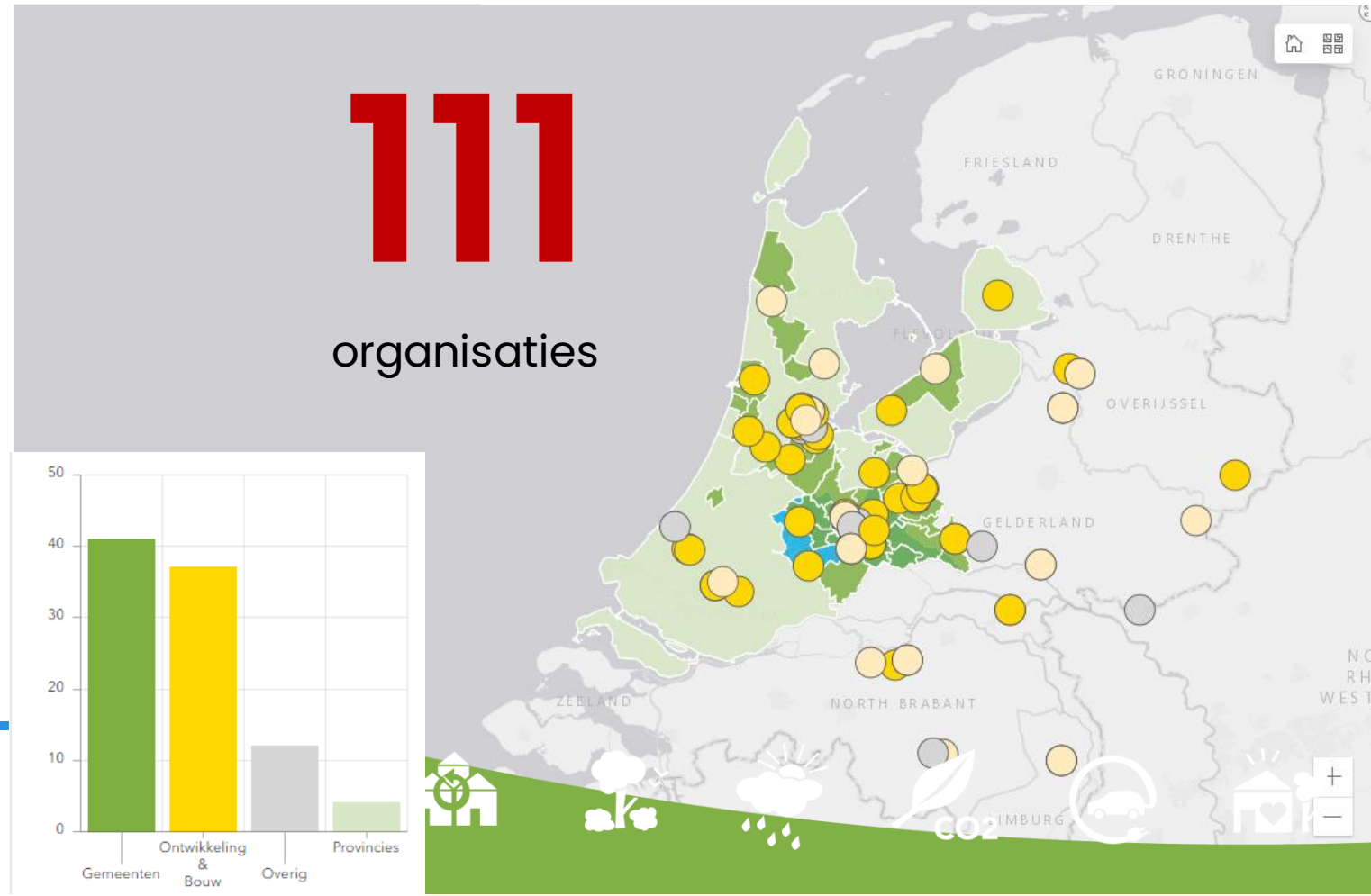
Wie doe mee?

Brede Publiek – Private samenwerking

- Overheden (provincies NH, Flevoland, Utrecht en ZH, gemeenten en waterschappen).
- marktpartijen
- woningbouwcorporaties

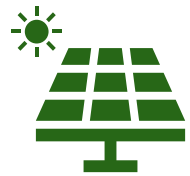
Dezelfde regels voor iedereen, overal:

- Duidelijkheid
- Transparantie
- Gelijk speelveld
- Effectiviteit

Methodiek convenant: een duurzaam kader

Drie niveaus om vanuit te werken

Energie

Circulair

Duurzame mobiliteit

Klimaat adaptatie

Natuurinclusief en biodiversiteit

Gezonde leefomgeving

Het toetsingskader

Onderwerp	Indicator	Wettelijk	Brons [1]	Zilver [1]	Goud [1]
Energie	BENG 1: maximale energiebehoefte voor verwarming en koeling (in kWh/m ² /jaar)	Grondgebonden: ≤55 Gestapeld: ≤65	Grondgebonden: ≤55 Gestapeld: ≤65	Grondgebonden: ≤52,5 Gestapeld: ≤60	Grondgebonden: ≤50 Gestapeld: ≤55
	BENG 3: minimaal aandeel hernieuwbare energie (in %)	Grondgebonden: ≥50 Gestapeld: ≥40	Grondgebonden: ≥100 Gestapeld: ≥80	Grondgebonden: NoM Gestapeld: ≥80	Grondgebonden: ≥125 Gestapeld: ≥100

Onderwerp	Indicator	Wettelijk	Brons [2]	Zilver [2]	Goud [2]
Circulair	MPG-score: versimpelde weergave LCA. Schaduwkosten in €/m ² BVO/jaar	0,8 (2021) 0,5 (2030)	0,75	0,50	0,20
	Massapercentage (%) van grondstoffen is non-virgin	Indirect in MPG	≥30	≥45	≥55

Vragen: toekomstbestendige woningbouw

- Zijn er **belemmeringen** die spelen in het toepassen van dit instrument, en zo ja, zou de provincie een rol kunnen hebben in het wegnemen van deze belemmeringen?
- Welke **actoren** spelen een rol bij het gebruik maken van dit instrument en wat vinden actoren van dit instrument?
- Zijn er (mede) door het convenant op sommige plekken **successen** te rapporteren en hoe zouden deze breder kunnen worden ingezet?
- Hoe kunnen we het **gebruik van het convenant ondersteunen** door het kennisplatform toekomstbestendigbouwen.nl beter in te zetten?

Klas 3: Jongeren betrekken bij de energietransitie in Noord- Holland

Opdrachtgever: Suzanne van den Noort

De kracht van een vroege boodschap

De waterpolitie

Vanaf februari stopte
het met **regenen...**

1976

1977

wees wijs
met water!

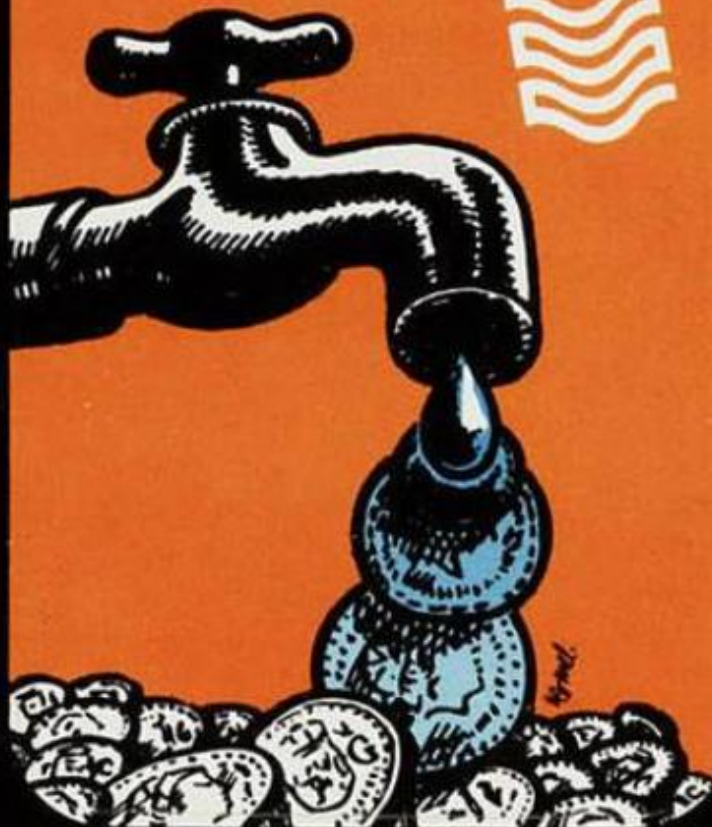
piet de smeerpoets
zegt:

ik ben
zuinig
met
water!

lekkende
kranen
kosten water
als geld

werk
gedaan
dicht die
kraan

De vraag

hoe kunnen jongeren tussen de 8-18 jaar, als generatie van de toekomst en belangrijke actor in de energietransitie, meedenken- en doen in de provinciale doelen rondom dit thema en welke resultaten kunnen we daarmee bereiken voor deze grote opgave?

Nationaal plan energiesysteem

CONCEPT

Energietransitie

2050 – doelgroep opdracht is dan 35-45 jaar

Het doel om in 2050 klimaatneutraal te zijn heeft **grote gevolgen voor het toekomstige energiesysteem**. Het verandert hoe we energie opwekken, transporteren, opslaan en gebruiken. We moeten er nu al op aansturen en ons voorbereiden om in 2050 een duurzaam energiesysteem te hebben. **De keuzes die we de komende jaren maken zijn bepalend voor 2040 en daarna.**

Nationaal Plan Energiesysteem

Het Nationaal Plan Energiesysteem is een concept kabinetsvisie voor het energiesysteem tot 2050. In dit concept onderzoekt het kabinet waar we kunnen bouwen, besparen, verdelen & versnellen voor een duurzaam en rechtvaardig energiesysteem - nu en in de toekomst. Het kabinet gaat de komende tijd in gesprek met belanghebbenden in verschillende sectoren om eind 2023 een verder aangescherpt en aangevuld definitief NPE vast te stellen. Hiervoor maakt het kabinet **5 richtinggevend keuzes**:

1

Maximaal aanbod

Ontwikkeling maximaal aanbod en infrastructuur van elektriciteit, waterstof, duurzame koolstofdragers en warmte

2

Energiebesparing

Energiebesparing onmisbaar bij schaarste aan energie en infrastructuur

3

Verdelen bij schaarste

Verdeling en inzet van energie en energie-infrastructuur vanuit een *stysteem*perspectief

4

Internationale samenwerking

Nederland als belangrijke energiehub voor de EU

5

Samen sturen

Met burgers en bedrijven, met ruimte voor participatie en initiatief

Elektriciteit

Visie

Elektriciteit ruggengraat van het energiesysteem. Elektriciteitssysteem CO₂-vrij in 2035. Zeer sterke groei direct elektriciteitsverbruik, daarnaast waterstofproductie.

Aanpak

Planmatige aanpak, maximaal opschalen bronnen: wind op zee, hernieuwbaar op land en kernenergie, vergroten flexibiliteit, verzwaren infrastructuur, voorkeur voor direct gebruik elektriciteit

Waterstof

Visie

Systeemrol in energiesysteem. Cruciaal in industrie en internationaal transport. Aanvullende rol in andere sectoren. Strategisch aandeel binnenlandse productie

Aanpak

- Sterke inzet opschalen groene waterstofproductie, import en opslag
- Faciliteren transitierol blauwe waterstof
- Bij schaarste sturen op hoogwaardig gebruik

Koolstof

Visie

Koolstof blijft nodig. Fossiele koolstof zo snel mogelijk afbouwen. Duurzame koolstof opschalen. Bij schaarste sturen op hoogwaardig gebruik

Aanpak

- Inzet op innovatie en productie duurzame koolstofdragers, hergebruik en import
- Gebruik beperken, alleen bij essentiële en hoogwaardige toepassingen
- Stimuleren van innovatie

Warmte

Visie

Warmtevraag invullen met warmtenetten en elektrificatie. Benutten lokale warmtebronnen waar mogelijk. Warmte-opslag belangrijk als buffer voor energiesysteem

Aanpak

- Opschalen warmtenetten met duurzame warmtebronnen
- Innovatie en opschalen warmteopslag

Resultaat

Een advies aan de gedeputeerde Klimaat en Energietransitie met een specificatie per leeftijdsgroep met als onderwerp:

‘Moeten we Noord-Hollandse kinderen/jongeren betrekken bij de energietransitie en zo ja waarom (wat willen we hiermee bereiken) en hoe (wat kan de provincie concreet doen passend bij de provinciale rol en taak)’